

**Inter-Agency
Coordination
Türkiye**

KURUMLAR ARASI KILAVUZ NOTU:

Nakit Temelli Yardımların Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Riskinin Azaltılması, Önlenmesi ve Müdahalesinde Kullanılması

İÇERİK

GİRİŞ

1. KILAVUZUN AMAÇLARI
2. TERİM TANIMLARI
3. ROLLER VE SORUMLULUKLAR
4. MÜDAHALE İÇİN MEVCUT NTY MEKANİZMALARI
5. UYGUNLUK VE MÜDAHALE SEÇENEKLERİ
6. YÖNLENDİRMELER
7. RİSKLER VE RİSK AZALTMA ÖNLEMLERİ
8. İZLEME
9. KOORDİNASYON

KISALTMALAR

NYT (CBI): Nakit Temelli Yardım
NTY TÇG (CBI TWG): NTY Teknik Çalışma Grubu
NÇG (CWG): Nakit Çalışma Grubu
OGT (FGD): Odak Grup Tartışmaları
FHS (FSP): Finansal Hizmet Sağlayıcı
YCF (AGD): Yaş, Cinsiyet ve Farklılık
TCDŞ (GBV): Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet
KAYF (IARF): Kurumlar Arası Yönlendirme Formu
KADK (IASC): Kuruluşlar Arası Daimi Komite
MA (MoU): Mutabakat Anlaşması
DSİ (PDM): Dağıtım Sonrası İzleme
İAGK (PoC): İlgili Alanına Giren Kişiler
CSİÖ (PSEA): Cinsel Sömürü ve İstismarın Önlenmesi
EB (PWD): Engelli Bireyler
PSD (PSS): Psikososyal Destek
SYDV (SASF): Sosyal Yardım ve Dayanışma Vakfı
SÇU (SOP): Standart Çalışma Usulleri
GG (TT): TCDŞ'de NTY Görev Gücü

GİRİŞ

- Bu kılavuz, TCDS’ye maruz kalan ve TCDS riski altında olan bireylere sağlanan NTY’leri uyumlu hale getirmek ve artırmak amacıyla Türkiye’deki 3RP ortakları tarafından **TCDS riskinin azaltılması, önlenmesi ve müdahalesinde** NTY’nin (TCDS’de NTY olarak kısaltılacaktır) kullanımı için çalışmak üzere oluşturulan Görev Gücünün (GG) ürünüdür. Görev Gücü, bu dokümanın tamamlanmasıyla görevini tamamlamıştır.
- Görev Gücü, Türkiye’deki mülteci müdahalesi bağlamında toplumsal cinsiyete dayalı şiddet (TCDS) ve nakit temelli yardımlara (NTY) odaklanan üye kuruluşlarla istişareler ve üye kuruluşlar arasındaki iş birliği yoluyla bu kurumlar arası kılavuz notunu oluşturmak için Nakit Temelli Müdahaleler Teknik Çalışma Grubu (NTY TÇG) tarafından kurulmuştur.
- Görev Gücü’nün üyeleri şu şekildedir: CARE, GIZ, IFRC, IGAMDER, IOM, Türk Kızılay, UNFPA, UNHCR, UNICEF ve Welthungerhilfe. Buna ek olarak, SGDD-ASAM ve KADAV kısa süreli destek sağlamıştır. Üyeler Görev Gücüne gönüllü olarak katılmıştır.
- NTY TÇG’nin kürsü başkanı ve Uluslararası STK teknik danışmanı, UNHCR ve CARE, Görev Gücü’nün kürsü başkanları olarak oybirliğiyle seçilmiştir.
- Görev Gücü’nün amaçları, görevleri, rolleri, sorumlulukları ve toplantı çizelgesi Çalışma Esasları Belgesinde (İngilizce dilinde hazırlanmıştır, [CBI in GBV ToR](#)) belirlenmiştir.
- Bu kılavuz belgesi, çeşitli kurumlar arası koordinasyon araçlarından, analiz ve iyi uygulama raporlarından ve rehberlik materyallerinden yararlanmıştır; bunlardan en önemlisi Kuzeybatı Suriye Nakit Çalışma Grubu’nun “Nakit ve kupon yardımı (*Cash and Voucher Assistance – CVA*) ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet (TCDS) – Standart Çalışma Usulleri”dir.

1. KILAVUZUN AMAÇLARI

- TCDS Vaka Yönetiminde NTY’den en verimli şekilde nasıl yararlanılacağı konusunda kuruluşlar tarafından kendi uygulamalarını geliştirmek ve/veya iyileştirmek için kullanılacak ve TCDS bağlamında kırılgan durumdaki bireylere nakit yardımı sağlayan ilgili tüm aktörlerin uygulamalarının birbiri ile uyumlu hale getirilmesine katkıda bulunabilecek, Türkiye özelinde kurumlar arası rehberlik sağlamak.
- Tamamlayıcı NTY’ler aracılığıyla TCDS’ye maruz kalanlar ya da risk altında olan bireyler için verimli, bütünsel güvenlik ağı (*safety net*) programlarının oluşturulmasına katkıda bulunmak.
- TCDS’de NTY bağlamında seçim kriterleri, mali uygunluk, roller ve sorumluluklar gibi konularda Türkiye bağlamına uygun rehberlik sağlamak.
- Tavsiye edilen usul standartlarını, önerilen yaklaşımları sunmak.
- Entegre stratejiler ve koordineli faaliyetler ışığında TCDS’de NTY kullanımına ilişkin iyi uygulamaları, ortak bir vizyon, stratejik çerçeve doğrultusunda desteklemek.
- Etkin yönlendirmeler ve mevcut hizmetlerin haritalandırılması için Kurumlar Arası Yönlendirme Formu (*Inter-Agency Referral Form – IARF*) ve [Services Advisor](#) dahil olmak üzere yönlendirmelere yönelik kurumlar arası koordinasyon araçlarıyla bağlantılarını kurmak.

- Program tasarımı, uygunluk, hesap verebilirlik, risk analizi ve izleme dahil olmak üzere NTY'nin ana bileşenleri ile ilgili temel düzeyde rehberlik sağlamak.

2. TERİM TANIMLARI

TCDŞ Aktörü: TCDŞ konusunda uzmanlaşmış, mesleki eğitim yoluyla TCDŞ konusunda uzmanlaşmış personeli vasıtasıyla TCDŞ'nin önlenmesi ve TCDŞ'ye yanıt verilmesini hedefleyen programlar yürüten ve/veya TCDŞ programlaması üzerinde önemli deneyime sahip olan bir ortak kuruluş.

NTY Aktörü: Kırılgan bireyleri ve haneleri NTY ile destekleyen bir ortak kuruluş.

NTY Faydalanıcısı: Bu terim bazen gerçekten nakit ve kupon yardımı almış hak sahibi bireylerden bahsederken "Hak Sahibi" kelimesine alternatif olarak kullanılmaktadır.

Hak Sahibi Kimdir?

Tüm TCDŞ'ye maruz kalan bireyler (kadınlar, erkekler, erkek ve kız çocukları) hak sahibidir, ancak nakit yardımı her TCDŞ'ye maruz kalan veya risk altındaki bireyleri desteklemek için ideal yöntem olmayabilir. Bu kılavuzda Hak Sahibi terimi, TCDŞ aktörü tarafından NTY aktörüne yönlendirilen, kendileri için nakit yardımının doğru müdahale aracı olarak tanımlandığı ve nakit desteği almak için uygunluk kriterlerini karşılayan TCDŞ'ye maruz kalan veya risk altındaki bireyleri ifade etmek için kullanılmaktadır.

Gizlilik: Hizmet sağlayıcıların TCDŞ'ye maruz kalan bireyler hakkında toplanan bilgileri korumasını ve bu bireylerin vakalarıyla ilgili bilgilerin, yalnızca onların bilgilendirilmiş rızasıyla paylaşmasını gerektiren bir etik ilkedir. Tüm yazılı bilgiler kilitli/şifreli dosyalarda gizli bir yerde tutulur ve vaka dosyalarına yalnızca tanımlayıcı olmayan bilgiler kaydedilir. Tüm elektronik bilgiler şifre ile korunmalıdır. Ayrıca makro düzeyde gizlilik, kurumlar arasında oluşturulan veri paylaşımı ve veri koruma protokollerini gerektirmektedir.

Bilgilendirilmiş Rıza: Rıza vermek için yasal ehliyete sahip olan, özgür ve bilinçli seçim yapabilen bir bireyin gönüllü anlaşmasıdır. Bilgilendirilmiş Rıza sağlamak için, bireyin sunulan hizmetleri bilme ve anlama kapasitesine ve olgunluğa sahip olması ve yasal olarak rızasını verebilmesi gerekir. Çocuklar, eylemin sonuçlarını tahmin etme becerilerine ve/veya deneyimine sahip olmayabilecekleri ve reddetme haklarını **anlayamayabilecekleri veya kullanma yetkisine sahip olamayacakları** için genellikle Bilgilendirilmiş Rıza sağlayamayacakları kabul edilir. Ayrıca, **bilişsel bozukluklar** ve/veya fiziksel, duyuşsal veya zihinsel engeller nedeniyle Rızanın mümkün olmadığı durumlar da vardır.

Bilgilendirilmiş Onay: Bilgilendirilmiş onay, hizmetlere katılmaya yönelik belirtilen istekliliktir. Tanımı gereği bilgilendirilmiş rıza vermek için küçük olan ancak hizmetlere katılmayı anlayacak ve kabul edecek yaşta olan çocuklar için, çocuğun "bilgilendirilmiş onayı" aranır. Bilgilendirilmiş onay, çocuğun hizmetlere katılmaya yönelik ifade edilmiş istekliliğidir.

Kırılganlık: Bir topluluğun veya bireylerin zorluklara ve tehlikelere karşı duyarlılığını artıran ve onları kayıp, hasar, güvensizlik, acı ve ölüm sonucu risk altına sokan fiziksel, sosyal, ekonomik, ailevi ve çevresel faktörler.

Odak Kişi: Kuruluşlarını temsil eden ve NTY faydalanıcılarına sağlanan NTY desteğiyle ilgili tüm koordinasyondan sorumlu olan TCDŞ ve NTY Aktörünün yarı zamanlı veya tam zamanlı olarak atanmış personelinin rolünü ifade eder. Odak kişiler gizliliği korur, ancak teknik desteğe ihtiyaç duyulursa ve

desteklenen NTY faydalanıcısı tarafından onaylanırsa diğer personeli de görevlendirebilir. NTY yönlendirme ve uygulama süreci boyunca ana irtibat kişisi olarak hizmet eder.

3. ROLLER ve SORUMLULUKLAR

Bu bölüm, TCDŞ Aktörü ve NTY Aktörünün rollerini ve sorumluluklarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. TCDŞ Aktörü ve NTY Aktörü aynı organizasyonda olabilir ve buna ek olarak farklı organizasyonlarda görev alıp yönlendirmeler yoluyla birlikte çalışabilir.

Ortak Sorumluluklar: TCDŞ Aktörü ve NTY Aktörü

- “Hayatta kalan” merkezli yaklaşıma uygun olarak 4 ilkeyle bağlı kalmak: güvenlik, gizlilik, saygı ve ayrımcılık yapmamak.
- Kuruluşların hesap verebilirlik çerçevesi ve paydaşlarla önceden kararlaştırılan tüm iletişim protokolleri doğrultusunda topluluğa karşı hesap verebilirliği sürdürmek. **Şikayetler, Geribildirim ve Yanıt mekanizmalarını devreye alınmalı ve CSIÖ yardım hattı/mekanizması, NTY müdahaleleri sırasında her zaman görünür ve erişilebilir olmalıdır.**
- TCDŞ’ye maruz kalan veya bu risk altındaki bireyleri hedefleyen uygulamaların, TCDŞ vaka yönetimi dahilinde yapılmadığında bu kişiler için fayda yerine daha fazla risk yarattığını bilmek; TCDŞ riski altında olan ya da buna maruz kalan bireylere nakit yardımını sadece Vaka Yönetimi dahilinde sağlamak.
- Bilgi paylaşımını "**bilinmesi gerekenler**" ile sınırlamak ve bilgileri yalnızca TCDŞ’ye maruz kalan veya risk altındaki bireyi korumak için koruma ve nakit yardımı sağlayabilecek kişilerle, vaka yönetimi kapsamında paylaşmak.
- Her iki aktörle ilgili bilgileri toplayacak bağlama özgü dağıtım sonrası izleme (DSİ) aracını birlikte geliştirme. Hangi bulguların paylaşılması gerektiğine karar vermek.
- TCDŞ riski altındakiler ve buna maruz kalanlar için etkin nakit yönlendirme yollarını sağlamak amacıyla dağıtım sonrası izleme bulgularının ortak analizini yapmak. **DSİ yoluyla güvenlik endişesi tespit edilirse, söz konusu vaka ve takip edecek müdahalelerin sağlığı için bulgular derhal incelenmelidir ve aksiyon alınmalıdır.**
  - Bilgi paylaşımı sağlamak, uygulamalar arası uyum sağlamak için fırsatlar yaratmak ve mükerrer müdahaleler olmasını önlemek için kurumlar arası koordinasyon toplantılarına ve amaca özel tartışmalara katılmak.

Hayatta kalan merkezli bir yaklaşım uygulamak, TCDŞ’ye maruz kalan bireylerin duygusal ve fiziksel güvenliğini destekleyen, güven oluşturan ve hayatları üzerinde kontrol sahibi olmalarına yardımcı olan bir ilişki kurmak anlamına gelir.

Bu belgede, Türkiye'deki kurumlara ve uygulamalara bakılarak TCDŞ aktörü ile NTY aktörünün rolleri birbirinden ayrılmıştır fakat bu rollerin farklı aktörlere verilmesi zorunlu değildir. Vakalara yanıt veren bazı kuruluşlarda TCDŞ aktörü ile NTY aktörünün aynı departman olabileceği durumların da olduğunu yadsınmamaktadır. Her iki aktörün de aynı departman olduğu durumlar için riskli durumlar veya eksik müdahale ihtimali öngörülmemiştir.

TCDŞ Aktörü (Odak Kişi/Vaka Çalışanı)

- TCDŞ vaka yönetimi değerlendirmesi ve eylem planlaması yoluyla, nakit desteği ile riski azaltılabilecek ya da ihtiyaçlarına yanıt verilebilecek TCDŞ riski altındakileri ve buna maruz kalanları belirleme.
- Services Advisor’ı kullanma ve TCDŞ ile NTY aktörleri arasında kurumlar arası yönlendirme mekanizmaları başlatmak.

- NTY aktörünün yönlendirme mekanizması, CSİ riskinde CSİÖ ve yönlendirme (yardım hattı ve odak kişiler), TCDŞ ve koruma kılavuz ilkeleri, TCDŞ riskinin azaltılması, bilgi yönetimi ve paylaşım protokolleri konularında oryantasyonuna/eğitimine liderlik etmek.
- NTY faydalanıcılarını takip etmek.
- NTY aktörüyle ortaklaşa ya da istişare halinde geliştirilmiş izleme aracıyla dağıtım sonrası izlemeyi, NTY faydalanıcısının bilgilendirilmiş rızasıyla yürütme. Bütün dağıtım sonrası izleme sürecinin, bilgi toplama da dahil olmak üzere (örn. anket) sadece TCDŞ vaka çalışanı, yöneticisi veya koruma çalışanı tarafından yürütüldüğüne emin olarak, NTY aktörüne sadece nakit yardımının teknik yönüyle ilgili (örn. dağıtım modalitesinin kullanıcı deneyimi) bilgi verme.
- Nakit kullanımına özel bir güvenlik planı yürütmek.
- Bölüm 5'te özetlendiği üzere, NTY müdahale analizini sağlamak için nakit aktörleriyle birlikte çalışmak, vaka başına önerilen müdahale süresi içinde en uygun dağıtım mekanizmalarını dikkate alma.

Türkiye'deki ortakların organizasyon yapıları gözden geçirildiğinde, kuruluşların çoğunun **koruma ekiplerinde bir TCDŞ odak kişisi atanmadığı** gözlemlenmiştir. Kurumlar arası koordinasyon birimi, bütün program/proje tasarımcılarına ve donör kuruluşlara, koruma hizmetleri veren kurumlarda TCDŞ odak kişisi atanmasını sağlamak için gerekli yönlendirmeyi ve desteği vermeyi şiddetle tavsiye etmektedir. TCDŞ konusunda gerekli teknik eğitim de sağlanması gereken bu TCDŞ odak kişisi, koruma hizmetlerinin kalitesini ve etkisini artıracacağı gibi, nakit aktörü ve koruma aktörü arasında sağlıklı yönlendirme ilişkisini de sağlayacaktır.

NTY Aktörü (odak kişi)

- İlgili personelin yönlendirme mekanizması, CSİ endişeleri konusunda CSİÖ ve yönlendirme (yardım hattı ve odak kişiler), TCDŞ ve koruma kılavuz ilkeleri, veri yönetimi ve paylaşım protokolleri konularında gerekli eğitimleri aldığından emin olmak.
- Uygulayıcı personelin NTY faydalanıcılarını daha fazla zarara maruz bırakmadığından emin olma. NTY aktörü ve ilgili personel eğitimi, bir TCDŞ uzmanı tarafından sağlanacaktır (TCDŞ aktörü eğitimi kendisi sağlamıyorsa bile en azından eğitimin kalitesinden emin olmalıdır.).
- TCDŞ'ye maruz kalan bireylerle ilgili çalışırken güvenlik veya farklı koruma riskleri ortaya çıkarsa, vaka bazında TCDŞ aktörüne danışma/bilgi aktarma. Gerekli durumlarda koruma hizmetlerine yönlendirmek.
- TCDŞ vakalarının yönlendirmesini kolaylaştırmak amacıyla NTY aktörünün iletişim bilgilerini TCDŞ vaka çalışanı/odak kişisi ile paylaşma.
- TCDŞ aktörüyle **alınabilecek vaka sayısı ve faydalanıcı uygunluk kriterlerini** paylaşmak: NTY aktörünün yönlendirmeleri sürekli olarak mı yoksa belirli bir zaman dilimi içinde mi kabul edebileceği

GAM neden önemli?

Toplumsal cinsiyet ve yaş merceği kullanmak, erkeklerin ve kadınların rolleri ve sorumlulukları, kaynaklara ve hizmetlere erişimleri, topluma katılımları, şiddet ve TCDŞ ile ilişkili risklere maruz kalmaları ve medeni duruma bağlantılı kırılanlıkları (örn. dul ve boşanmış kadınlar) arasındaki farklılıkların anlaşılmasını sağlar. Toplumsal Cinsiyet ve Yaş Belirteci (*Gender Age Marker - GAM*) proje tekliflerine dahil edilmelidir. GAM değerlendirmesi devam eden projeler ve bu projelerin gelecekteki revizyonları için önemli bir girdi olacaktır. Program tasarımcısı, GAM'ı temel olarak kullanmalıdır fakat müdahalelerin kapsayıcılığını ve etkililiğini sağlamak için cinsiyet, yaş ve engelliliğe dayalı derinlemesine analizler yapmaya hazır olmalıdır. Daha fazla bilgi için IASC GAM'ı inceleyiniz.

vb. TCDŞ vaka yükü planlanamasa ve tahmin edilemese de NTY programlarının proje zaman çerçevesi ve kullanılabilirlik sınırlamaları olabilir. TCDŞ aktörü, yönlendirme vakalarında uygun NTY aktörlerini filtrelemek için bu bilgilere erişebilmelidir.

- Toplumsal cinsiyet ve yaş merceği kullanarak, toplumsal cinsiyet dinamiklerini analiz etmek ve anlamak ve bu şekilde farklı yaşlardaki ve niteliklerdeki kadın ve erkekler arasındaki eşitsizliği azaltacak şekilde uygun NTY faydalanıcı uygunluk kriterleri oluşturmak. Bu, ihtiyaca göre analizler, OGT'ler veya DSİ araçlarıyla yapılabilir.
- TCDŞ riski altında olan veya TCDŞ'ye maruz kalan bireylere; tahsis edilmek üzere genel acil durum nakit yardımında asgari bir kota tahsis etmek¹; Dolayısıyla, vaka yükü ve acil ihtiyaçların öngörülemeyeceği göz önüne alındığında, her zaman TCDŞ aktörlerinden NTY'ye yönlendirmeleri kabul etme kapasiteleri olacaktır.

4. MÜDAHALE İÇİN MEVCUT NTY MEKANİZMALARI

Görev Gücü, Nakit temelli yardım yoluyla TCDŞ'ye yanıt veren ve TCDŞ ile ilgili çalışan kamu kurumlarının ve 3RP ortaklarının mevcut programlarını gözden geçirdi. Bu bölümde, kamu kurumlarının halihazırdaki NTY mekanizmaları, TCDŞ ve NTY aktörlerinin kolay erişimi için **Kamu Mekanizmaları** altbölümünde gözden geçirilmiştir.

Ortaklar tarafından sağlanan nakit temelli müdahaleler, insani müdahale programlarının doğası, yıllık planlama ve programlama yapısı, değişen ihtiyaçlar, finansman fırsatları, kurumsal öncelikler ve kapasiteler nedeniyle önemli ölçüde dinamiktir. Görev Gücü **Ek A**'da ortaklar tarafından halihazırda sağlanan TCDŞ'de NTY programlarına bir genel bakış sağlamıştır. NTY TÇG yıllık olarak Türkiye'deki nakit müdahalelerinin sektörler arası bir haritalandırmasını yürütmektedir. Ortaklar NTY'leri gözden geçirmek için yıllık olarak güncellenen [Türkiye'deki nakit temelli yardımlar haritalandırması gösterge paneli](#) 'ne ve en güncel hizmet bilgilerine erişmek için Services Advisor'a başvurabilir. Görev Gücü, TCDŞ AÇG ve NTY TÇG'nin yukarıda belirtilen **Ek A**'yı güncelleme konusunda çabaların tekrarını önlemek için yıllık nakit haritalamasından faydalanmasını şiddetle tavsiye etmektedir.

Sosyal Koruma programları: Görev Gücü, Türkiye'de özellikle TCDŞ'ye maruz kalanlara düzenli nakit yardımı sağlayan geçici bir sosyal koruma planının bulunmadığı sonucuna varmıştır. Ortaklar, TCDŞ vakalarında maruz kalanları destek sağlamak üzere NTY'leri² de içeren çeşitli yardım programlarına yönlendirebilir. Referans olarak, yürürlükteki mevcut mekanizmalara genel bir bakış sunulmaktadır.

Türkiye'deki sosyal yardım sistemi, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın (ASHB) farklı Genel Müdürlükleri tarafından yürütülen çeşitli programlardan oluşmaktadır. Sosyal yardım programlarının uygunluk kriterleri, hedef grupları ve transfer miktarları; program hedefleri, yararlanıcıların kırılganlık düzeyleri ve ayrıca Bakanlık ve taşra teşkilatları bünyesinde – Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü (ASHBİM) – hizmet veren sosyal hizmet uzmanlarının değerlendirmelerine göre değişmektedir. Türkiye'de Sosyal Güvenlik Ağları, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYDV) ve Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri (ASHBİM) aracılığıyla Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) tarafından yönetilmektedir. SYDV'ler, temel ihtiyaçlar desteğine ihtiyaç duyan aileleri hedefleyen, başvuranların sosyo-ekonomik kırılganlığını

¹Görev Gücü acil durum nakit programlarının nakit kaynaklarının en azından yüzde 10'unu ayırmasını önermektedir. Analiz, yardım sağlamak için koruma amaçlı nakit programlarının mevcut olmasına rağmen, sınırlı seçeneklerin olduğunu ve genel acil durum nakit müdahalelerinin mutlak suretle TCDŞ ile ilgili nakit ihtiyaçlarını karşılamayı hedeflemediğini ortaya çıkarmıştır.

²Geçici nakit yardımı, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'da düzenlenmiştir ve buna göre 16 yaşından büyükler nakdi yardım alabilirler (6248 sayılı Kanun, Madde 17).

değerlendiren bir sisteme sahiptir; ASHBİM'lerin sosyo-ekonomik kırılganlığın yanı sıra korumaya odaklanma yetkisi vardır. Mevcut yardım türleri şunlardır:

- **Aile Yardımları:** Yiyecek veya giyecek, ısınma, dul kadınlara yardım ve yiyecek ve barınma için geçici nakdi yardım.
- **Eğitim Yardımı:** Materyal yardımı, okul beslenmesi, ücretsiz ders kitabı, ŞEY.
- **Sağlık Yardımı:** Şartlı sağlık ve hamilelik yardımı.
- **2022 Sayılı Kanun Kapsamında Düzenlenen Yardımlar:** Bu yardım, herhangi bir desteği olmayan 65 yaş ve üzeri Türk vatandaşlarına sağlanmaktadır. Program ayrıca 18 yaş üstü engelli Türk vatandaşlarını ve 18 yaşından küçük engelli yakınlarına yasal olarak bakmakla yükümlü olan Türk vatandaşlarını da kapsamaktadır. Program kapsamındaki ödemeler üçer aylık dönemler halinde yapılmaktadır. Yararlanıcıların Türk vatandaşları olması gerektiği açıkça belirtildiği için bu özel program mülteciler için erişilebilir değildir.
- **Çocuk Hizmetleri GM ve Engelli ve Yaşlı Bireyler Hizmetleri GM kapsamındaki yardımlar:** Sosyal ve Ekonomik Destek Programı (SED), evde bakım yardımı.

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM'ler), TCDŞ riski altında olan veya maruz kalanlara mali destek sağladığı belirlenen bir diğer kuruluştur. Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM'ler) Yönetmeliği, 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu Kanunu'na (ŞÖNİM Yönetmeliği Madde 20/1b) göre ilgili yönergeye göre mali destek sağlanmasındaki sorumluluklarını detaylandırmaktadır; Geçim ve Mesleki Rehberlik (ŞÖNİM Yönetmeliği Madde 20/1a); Geçici Mali Desteğin Uygulanması ve Takibi (ŞÖNİM Yönetmeliği Madde 21/1); maddi desteğin miktarının ve süresinin ŞÖNİM tarafından hazırlanan Sosyal Araştırma Raporu'na göre belirlenmesi (ŞÖNİM Yönetmeliği Madde 21/2).

Görev Gücü tarafından yürürlükteki mevcut mekanizmaların gözden geçirilmesi sonucu ortaklar, TCDŞ'ye maruz kalanların mevcut ihtiyaçlarına yanıt olarak, kamu hizmetlerinin hızlandırılması ve kapasite açısından iyileştirilmesi gerektiği konusunda fikir birliğine ulaşmıştır. Kamu hizmetlerinin bağlamı, TCDŞ'ye maruz kalanların çeşitli ihtiyaçlarını zamanında karşılamak için genişletilmeli ve prosedürler gözden geçirilmelidir. Sonuç olarak, ortaklar tarafından sağlanan NTY'ler, boşlukların kapatılmasında ve ihtiyaçları zamanında karşılayabilecek çözüm alternatiflerinin sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadır.

5. UYGUNLUK ve MÜDAHALE SEÇENEKLERİ

Görev gücü, TCDŞ'nin hane halkının sosyo-ekonomik profiliyle zorunlu olarak bağlantılı olmadığını not eder; ancak mülteciler söz konusu olduğunda, maruz kalanlar, diğer korumaya dayalı kırılganlıklara ek olarak sosyo-ekonomik olarak savunmasızdır. Mülteci bağlamında TCDŞ'ye maruz kalanların Türkiye'de kesişen kırılganlıklara sahip olduğu doğrudan varsayılabilir, bu nedenle müdahalenin çok boyutlu olması gerekir. TCDŞ'de NTY için uygunluk kriterleri, nakit müdahalenin TCDŞ'nin önlenmesi, azaltılması ve müdahalesi için etkili olup olmayacağını belirlenmesine yardımcı olur.

Türkiye'de TCDŞ'de NTY'ye genel bakış, Türkiye'deki ulusal koruma sistemiyle uyumlu olarak, bekar kadınların ve tek ebeveynlerin kırılganlığına öncelik verildiğini ortaya koymaktadır. Ancak, diğer grupların üyeleri TCDŞ riski altında olabilir veya maruz kalabilir ve nakit yardımına ihtiyaç duyabilir. TCDŞ ve NTY aktörleri, ihtiyaçları belirlerken eşitlikçi bir şekilde yaklaşmalı ve değerlendirmelerini yalnızca toplumsal cinsiyete odaklanmak yerine genel kırılganlığa dayandırmalıdır. Ayrıca çocuklar açısından, hanedeki yoksulluk ve muhtaçlık nedeniyle kız çocuklarının zorla evlendirilme olasılığının daha yüksek olduğu,

erkeklerin ise çalışmaya zorlanma olasılığının daha yüksek olduğu söylenebilir. Dolayısıyla çocukların kırılganlığı bu riskler doğrultusunda değerlendirilmelidir.

Görev Gücü, TCDS risklerini azaltmak, TCDS sonuçlarına yanıt vermek veya iyileşme sürecinde maruz kalanı desteklemek için nakit yardımının uygun bir müdahale olabileceği senaryoları tanımlarken TCDS ve NTY aktörlerinin dikkate alması için aşağıdaki konuların altını çizmiştir. Aşağıdaki sorunların listesi, tüm durumları kapsamamaktadır, ancak Türkiye bağlamında en alakalı ve yaygın olanları öne çıkarmaktadır.

- I. Ekonomik yoksunluk, özellikle çocuklu maruz kalanlar için TCDS'ye maruz kalanların faille yeniden bir araya gelmesine yol açan kilit bir faktördür. Sağlanan nakit yardımının miktarı ve süresi maruz kalanın temel giderlerini karşılamıyorsa, örneğin kendilerini şiddet ortamından uzaklaştırmak için yeni bir ev kiralamak gibi, TCDS'ye maruz kalan veya maruz kalma riski taşıyanlar, şiddet döngüsünde kalabilir ve olayın ardından faille aynı alanı paylaşmaya devam edebilir.
- II. Kadın Sığınma Evleri maruz kalanların güvenliğini sağlamak için geçici istasyonlardır. Bu kurumların hizmetlerinden faydalanan kişileri güvenlik ağı veya geçim kaynağı fırsatı olmadan bırakmak, kişilerde genellikle bir gelir kaynağı bulma stresine neden olur ve bu durum çeşitli koruma riskleri ile sonuçlanır.
- III. 12 yaşından büyük erkek çocuklar, Kadın Sığınma Evlerinde ebeveynleriyle kalamazlar ve çocuk koruma mekanizmalarına yönlendirilirler. Pek çok maruz kalan birey, çocuklarından ayrılmamak için sığınma evlerinde kalmak istememektedir ve bu nedenle nakit yardımı, alternatif barınma çözümlerine ulaşmalarına yardımcı olabilir.
- IV. TCDS'ye maruz kalanlar, yasal harçlar sebebiyle dava sürecini başlatamayabilirler. Türkiye'deki TCDS'ye maruz kalanlar yasal yardımdan faydalanabilmektedir, ancak mülteciler belgelerinin çevirisi, noter giderleri ve çeviri gibi ek maliyetleri karşılayacak kaynaklara sahip olmayabilirler.
- V. TCDS'ye maruz kalanlar, özellikle uluslararası koruma yararlanıcıları – sağlık sigortaları geçici olabileceğinden – ev içi yararımlar ve kendi kendine yaralanmalardan kaynaklanan fiziksel ve psikososyal tedaviler için sağlık giderlerini karşılayamayabilirler.
- VI. TCDS'ye maruz kalanlar, Sığınma Evi veya farklı barınma imkanlarına ulaşım masraflarını karşılayamayabilirler.

Sosyo-ekonomik değerlendirme, TCDS'ye maruz kalanların vaka yönetimine dahil olmayan dış aktörler tarafından da baştan değerlendirmeye tabi tutulmaması için TCDS aktörleri tarafından tüm vaka yönetimi sürecinin bir parçası olarak yürütülecektir. Gerekirse, NTY Aktörü, mali ve sosyo-ekonomik göstergelerle ilgili bazı soruları TCDS aktörüne, maruz kalanlar/risk altındaki kadınlarla yaptığı değerlendirme ve düzenli danışma sırasında kullanması için paylaşabilir ve uygunluğu ve müdahale modalitesini belirlemek için NTY Aktörü'ne rapor verebilir.

Aşağıdaki tabloda Görev Gücü, TCDS'ye maruz kalanların karşılaşabileceği TCDS durumlarına karşılık gelebilecek örnek NTY seçenekleri ve müdahale zaman çizelgesi sunmaktadır. Bu tablo referans niteliğinde olup, ortaklara her bir TCDS vakası için sadece bir yardım türü atanması mesajını vermeyi amaçlamamaktadır. Vaka yönetimi süreci, belirli bir vakanın bir ya da daha fazla yardıma ihtiyaç duyabileceği durumları belirleyecektir. Bir kişinin birden fazla TCDS vakası kapsamına girdiği durumlarda, NTY ve TCDS aktörü, NTY yanıtlarının bir arada sağlanmasını değerlendirmelidir; örneğin, hayatı tehdit eden bir durumda anında acil NTY müdahalesi sağlamak ve bu müdahaleyi takiben, hedeflenen koruma çıktılarına ulaşmak için orta vadeli, çok amaçlı nakit yardımı sunmak.

Tablo 1. TCDŞ Vakaları İçin NTY Seçenekleri ve Müdahale Zaman Çizelgesi

TCDŞ Vakası	NTY Müdahalesi İçin Kılavuz Notu	İdeal Müdahale Zamanı	NTY Müdahalesi Seçenekleri
Birey, TCDŞ vakası veya korumayla ilgili risklerle ilgili hayatı tehdit eden bir sorunla karşı karşıyadır (sözlü ölüm tehdidi, şiddetli fiziksel saldırı, cinsel saldırı, tecavüz, vb.) ve acil hayat kurtarıcı müdahaleleri desteklemek ve daha fazla zarar görmesini önlemek için finansal kaynaklara erişimi yoktur.	Bu tür vakaların olası sonuçlarının zamana duyarlılığı ve ciddiyeti göz önüne alındığında, nakit yardımı sağlanması, bireye, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler de dahil olmak üzere acil emniyet ve güvenlik dahil hayat kurtaran çözümlere erişim sağlayabilir	24-48 saat	Tek seferlik çok amaçlı nakit yardımı (MPC)*
Birey, zamana duyarlı sağlık hizmetine ihtiyaç duyar (tejavüzün klinik yönetimi, vb.), finansal kaynaklara erişimi yoktur ve acil müdahaleden yararlanır.	Bu tür vakaların olası sonuçlarının zamana duyarlılığı ve ciddiyeti göz önüne alındığında, nakit yardımı sağlanması, ulaşım masrafları, yaralanmalar için acil medikal tedavi veya obstetrik bakım veya acil alternatif güvenli konaklama düzenlemeleri dahil hayat kurtaran çözümlere erişim sağlanabilir.	72 saat içerisinde	Tek seferlik çok amaçlı nakit yardımı
Birey, acil bir şekilde hayatı tehdit eden bir sorunla karşı karşıya değildir fakat zamana duyarlı hizmetler (sağlık gibi) gereklidir. Hak sahibi, bütüncül desteğe erişmek için mali kaynaklara gereksinim duyar.	Nakit yardımı, sağlık hizmetlerine erişim için ulaşım giderleri (ameliyat veya doğum öncesi destek gibi), psikososyal destek (akut olmayan ruh sağlığı hizmetleri gibi) gibi çözümlere erişim sağlayabilir. TCDŞ aktörü, kısıtlı mali uygunluk değerlendirmesi (sosyo-ekonomik yönlerden) yapmalı fakat aksiyon alınmasını geciktirmemelidir ve gerekirse, birden fazla seferlik çok amaçlı nakit yardımı veya daha uzun vadeli NTY sağlayabilecek diğer TCDŞ/NTY aktörlerine başvurmalıdır.	1 hafta içerisinde	Tek seferlik çok amaçlı nakit yardımı/ Birden fazla çok amaçlı nakit yardımı**
Birey, aile içi şiddet kapsamında ekonomik kaynaklara/varlıklara erişimin reddedilmesini deneyimler (bir partner veya aile üyesi finansal kaynakların kontrolündedir ve bireyi temel ihtiyaçları karşılamak için kaynaklara erişmekten mahrum etmektedir).	TCDŞ aktörü, derinlemesine mali uygunluk değerlendirmesi (sosyo-ekonomik yönlerden) yapmalı ve gerekirse, birden fazla çok amaçlı nakit yardımı veya daha uzun vadeli NTY sağlayabilecek diğer TCDŞ/NTY aktörlerine başvurmalıdır.	1-2 hafta içerisinde	Tek seferlik çok amaçlı nakit yardımı/ Birden fazla çok amaçlı nakit yardımı** <i>veya</i> Spesifik bir veya birtakım ihtiyaçları karşılamak için nakit veya kupon yardımı (gıda, giyecek, sağlık hizmetlerine ya da hukuki desteğe erişim için ulaşım, vs.) <i>ve/veya</i> İş-için-Nakit ve/veya maaşlı mesleki eğitimi içeren geçim kaynakları desteği
Birey veya çocukları erken evlilik riski altındadır.	TCDŞ aktörü, derinlemesine mali uygunluk değerlendirmesi (sosyo-ekonomik	1-2 hafta içerisinde	Yukarıdaki ile aynı şekilde

	yönlerden) yapmalı ve gerekirse, birden fazla çok amaçlı nakit yardımı veya daha uzun vadeli NTY sağlayabilecek diğer TCDŞ/NTY aktörlerine başvurulmalıdır.		
Birey, cinsel istismara uğrama riskiyle karşı karşıyadır veya temel ihtiyaçlarını karşılamak için sex işçiliği yapmaktadır ve alternatif, daha güvenli gelir kaynakları aramaktadır (bireyin bir aile üyesi tarafından seks işçiliğine zorlandığı durumlar dahildir).	TCDŞ aktörü, derinlemesine mali uygunluk değerlendirmesi (sosyo-ekonomik yönlerden) yapmalı ve gerekirse, birden fazla çok amaçlı nakit yardımı veya daha uzun vadeli NTY sağlayabilecek diğer TCDŞ/NTY aktörlerine başvurulmalıdır.	1-2 hafta içerisinde	Yukarıdaki ile aynı şekilde
Birey, zamana duyarlı TCDŞ müdahale hizmetleri almıştır, ancak daha uzun vadeli geçim kaynakları seçeneklerini güvence altına alma sürecinde güvenliğini sürdürmek için belirli bir süre boyunca mali desteğe ihtiyaç duymaktadır (aile içi şiddetten kurtulan, yer değiştiren ancak geçimlerini sağlayana kadar nakit yardıma ihtiyaç duyulan durumları içerir).	TCDŞ aktörü, derinlemesine mali uygunluk değerlendirmesi (sosyo-ekonomik yönlerden) yapmalı ve gerekirse, birden fazla çok amaçlı nakit yardımı veya daha uzun vadeli NTY sağlayabilecek diğer TCDŞ/NTY aktörlerine başvurulmalıdır.	1-2 hafta içerisinde	Yukarıdaki ile aynı şekilde

* Yukarıdaki tabloda Çok Amaçlı Nakit Yardımı (MPC – Multi-purpose cash), farklı grupların ve coğrafi konumların çeşitliliği ve karmaşıklığı dikkate alındığında Türkiye bağlamında belirli bir miktar olmayan Çok Amaçlı Nakit anlamına gelmektedir. Transfer tutarı, pazar değerlendirmesi ve program hedeflerine göre program tasarımcısı/NTY aktörü tarafından kararlaştırılacaktır. Bu tabloyu okumak için pragmatik bir yaklaşım, Minimum Harcama Sepetini MPC tutarı olarak belirlemek olabilir.

** MPC sıklığı, müdahale zaman çizelgesi içinde nakit veya kupon yoluyla karşılanabilecek değerlendirilmiş ihtiyaçlara bağlıdır.

6. YÖNLENDİRMELER

IASC tarafından tanımlandığı üzere yönlendirme, mevcut hizmet sağlayıcının uzmanlığının veya çalışma kapsamının ötesinde hizmete erişmesi gerektiğinde bir yararlanıcıyı başka bir hizmet sağlayıcıya yönlendirme sürecidir. Sağlık, psikososyal faaliyetler, koruma hizmetleri, beslenme, eğitim, barınma, aynı veya mali yardım, fiziksel rehabilitasyon, toplum merkezi ve/veya bir sosyal hizmet kurumu gibi çeşitli hizmetlere yönlendirme yapılabilir.³ Türkiye bağlamında, BY/KAK yönlendirme için Kurumlar Arası Yönlendirme Formu ([Inter-Agency Referral Form](#) – IARF) ve [Services Advisor](#) koordinasyon araçlarını geliştirmiştir. Tavsiye edilen temel operasyonel prosedürleri takip ederek, ortaklara kuruluşlar arasındaki yönlendirmeleri etkili bir şekilde kolaylaştıracak araçlar sağlanır.

IA koordinatörleri, özellikle Koruma ÇG, TCDŞ AÇG ve nakit koordinasyonu, TCDŞ'de nakit temelli müdahalelerin kullanımına devam etmeli ve geliştirmeli, ilgili ortakları bu TCDŞ'de NTY kılavuz dokümanına yönlendirmeli, kaynaklar hakkında bilgi paylaşmalı, eğitim ihtiyaçlarını belirlemeli ve mevcut fırsatlarla ilgili bilgileri paylaşmalı ve böylece Türkiye'deki mevcut koordinasyon platformları aracılığıyla nakit programlarının etkin kullanımına ve birbirine uyumlu hale getirilmesine katkıda bulunmalıdır.

³ Gizliliğe ve bilgilendirilmiş rızaya her zaman öncelik verilmelidir. Ancak, Türk Hukukunda belirlenen istisnai durumlarda bunlara sınırlamalar gelebilir. Lütfen Kurumlar Arası Yönlendirme Formu Paketi sy.10-11'deki "Yasal Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesinde Gizliliğin İstisnaları"nı inceleyiniz.

Bir yönlendirmenin korumaya duyarlı olması ve yardıma muhtaç birey için herhangi bir zarar oluşturmaması için yönlendirmenin emniyet ve güvenlik, gizlilik, bilgilendirilmiş onay (gerekliyse onam) ilkelerine saygı göstermesi gerekir. IARF'nin, TCDSŞ'ye maruz kalan veya TCDSŞ riski altındaki bireyler gibi bireylerle ilgili hassas bilgileri kaydetmeye ve paylaşmaya yönelik bir eki vardır. Bu tür IARF durumlarıyla ilgili bilgilerin nasıl kaydedileceğine ilişkin kısa rehber, IARF paketinde sağlanmaktadır.

Görev Gücü, TCDSŞ'ye maruz kalan veya bu riski taşıyanların yönlendirilmesi için aşağıdaki noktaları vurgulamıştır:

- Mükerrer çabalardan ve paralel süreçlerden kaçınmak için tüm ortaklar, IARF'de TCDSŞ verilerine ilişkin direktiflerin uygulanmasını sağlayarak IARF'yi kullanmalıdır. IARF'nin kullanımıyla ilgili olarak, KA Koruma Koordinatörü ve BY ile iletişime geçerek, TCDSŞ'de NTY için formun ve kılavuz paketinin geliştirilmesine katkıda bulunun.
- Kamu kurumları ve bazı ortaklar, TCDSŞ'ye maruz kalan veya risk altında olanlar için tasarlanmış özel nakit desteğine sahip değildir. Mali desteğe ihtiyaç duyduğu tespit edilen vakalar kısıtlı nakit aktörlerine yönlendirilmektedir.
- Belirli vakaların yönetimi, bir veya daha fazla NTY Aktörünün birden fazla nakit temelli yardımının birleştirilmesini gerektirebilir. Bu farklı NTY'lerin amacı, müdahalenin farklı aşamalarında yürürlüğe giren ve her zaman yardımın mükerrerliğini önleme ilkesiyle tek bir koruma çıktısına hizmet edebilir. Bu, bir vakanın yönetiminde sürekli ve etkin koordinasyon gerektirir.
- Etkin yönlendirmeleri sağlamak için NTY aktörlerine, TCDSŞ aktörlerinin kolay erişimi ve yönlendirme için program bilgilerini Services Advisor'da güncel tutmaları tavsiye edilmektedir.
- TCDSŞ'ye maruz kalanların NTY'lere yönlendirilmesi, belge eksikliği, kalıcı bir adresin olmaması veya sığınakta ikamet etme gibi nedenlerle sorunlu olabilir. İnsani yardım ortaklarının NTY'leri belgelendirme gereklilikleri ile gelse de bu müdahaleler istisnai olarak Türkiye'de belge eksikliği olan kırılğan vakalara sağlanabilir; TCDSŞ aktörlerine, kırılğan vakalar için belge gereksinimlerine yönelik uygunluk kriterleri ve istisnalar hakkında kurumlarla ikili olarak kontrol mekanizması yürütmeleri önerilmektedir.
- NTY Aktörü'ne yapılan yönlendirmeler, kısa vadede çok ihtiyaç duyulan ve hayat kurtaran çözümleri sağlayabilir; yine de yardıma bağımlılığın üstesinden gelmek için daha uzun vadeli ve sürdürülebilir çözümler düşünülmelidir. TCDSŞ'ye maruz kalanların geçim kaynakları ve özellikle maaşlı mesleki eğitim ve beceri geliştirme programları ile işe yerleştirme planlarına yönlendirilmesi, TCDSŞ'ye maruz kalanların hayatlarını yeniden kurmalarına yardımcı olabilir ve mali kısıtlamalar nedeniyle failleriyle yeniden bir araya gelmelerini engelleyebilir. TCDSŞ'ye maruz kalan bireyin kendine yeterliliğini hedefleyen orta ve uzun vadeli vaka planlaması bağlamında, maruz kalanı NTY yardımının süresi hakkında bilgilendirmek ve yardım sırasında yönlendirme ve vaka yönetimi sürecini buna göre planlamak önemlidir.
- Veri koruma riskleri her durumda azaltılmalıdır; ortaklar, TCDSŞ'ye maruz kalan bireyleri veri koruma ilkelerine uymayan hizmet sağlayıcılara yönlendirmekten kaçınmalıdır.

7. RİSKLER ve RİSK AZALTMA YÖNTEMLERİ

Görev Gücü, TCDŞ’de NTY risklerini kapsamlı bir şekilde gözden geçirmiş ve TCDŞ bağlamındaki risklerin bir sürecin tüm adımlarında (değerlendirme, kaynak arama, proje teklifi yazma, uygulama ve izleme ve değerlendirme), proje ekibinde toplumsal cinsiyetin eşit temsili dahil) karşımıza çıkabileceğinden bir proje döngüsünün bütün adımlarına risk değerlendirmesi ve azaltılmasının eklenmesi konusunda fikir birliğine varmıştır. Bu fikir birliğinden sonra Görev Gücü, aşağıdaki matriste paylaşılan, Türkiye bağlamında TCDŞ ve NTY aktörlerinin dikkat etmesi gereken bazı önemli risk alanlarını gündeme getirmiştir. Bu matris, Türkiye’deki tüm NTY’lerin tam ölçekli bir risk analizi değildir ve Görev Gücü bunu TCDŞ’de NTY bağlamında daraltmaya çalışmıştır. İdeal bir risk değerlendirme matrisinde, etki, olasılık ve risk sınıflandırması değerlendirme sütunları ve ayrıca risk azaltma önlemlerini uygulayacak sorumlu birimlere/bireylere ilişkin bir sütunun görülmesi beklenmelidir. Aşağıdaki tablo bir risk değerlendirme matrisi şablonu olarak hareket etmeyi amaçlamamaktadır, ancak temel insani ilkelerle yakından bağlantılı konulara ışık tutabilecek tartışmalar sırasında ortaya çıkan birkaç konuyu yakalamayı amaçlamaktadır.

Tablo 2. TCDŞ’de NTY için Risk Değerlendirme Matrisi

Risk Kategorisi	Tanım	Olası Sonuçlar	Hafifletici Önlemler
Kişisel Verilerin Gizliliği	Veri güvenliğinin ihlali	Yararlanıcıların veri setlerinin ihlal edilmesi, güvenlik tehditlerinin ortaya çıkması	-Veri depolama sistemlerinin tam incelenmesi -Organizasyon altyapısının incelenmesi -Veri korumasıyla ilgili personel eğitime ve kapasiteye yatırım yapmak
Kişisel Verilerin Gizliliği	Verilerin Finansal Hizmet Sağlayıcı (Financial Service Provider – FSP), özel şirketler vb. dahil olmak üzere üçüncü taraflarca ihlali veya paylaşılması.	Yararlanıcı kimliğinin üçüncü taraflara ifşa edilmesi neticesinde koruma tehditlerine neden olması	-İhlal riskini azaltmak için yararlanıcı verilerinin anonimleştirilmesi (örn. adlar yerine dosya numaralarının saklanması) -Üçüncü tarafın gizlilik etki değerlendirmesini yapın -Sözleşmedeki veri koruma maddelerini güvence altına alın - Farklı yönlendirme yolları ve dağıtım mekanizmaları için veri erişim akışını tanımlayın
Güvenli ve Onurlu Erişim	Çocuklar NTY alamamaktadır	Hedef grubun yetersiz kapsamı	-TCDŞ’ye maruz kalan veya vaka yönetimi kapsamında risk altında olan kırılgan çocukların NTY’den faydalanmasını sağlamak için yedek asıl başvuru sahipleri atama olasılığı -Erişimle ilgili sorunları tespit etmek için telefon ve hane ziyaretleri - Çocuk koruma aktörleriyle çalışmak
Güvenli ve Onurlu Erişim	Yaşlı bireyler mobil teknolojiyi kullanamamaktadır	Hedef maruz kalanların yetersiz kapsamı	-Dağıtılan kartların haftalık olarak gözden geçirilmesi ve mutabakatı -Finansal sağlayıcıdan alınan raporlar -Erişim ile ilgili sorunları tespit etmek için telefon ve hane ziyaretleri -Yardım sağlamak için alternatif tanıdık mekanizmalar belirlemek
Güvenli ve Onurlu Erişim	Nakit dağıtımı sırasında güvensizlik	Artan şiddet gerilimleri	-TCDŞ yardımı için NTY’nin gizliliğinin sağlanması -Kart/kupon/nakit teslim noktalarında aşırı kalabalığın önlenmesi -TCDŞ’ye maruz kalan bireyler için alternatif dağıtım programı ve yerleri
Güvenli ve Onurlu Erişim	NTY’nin kullanımından kaynaklı artan ev içi şiddet	Ev içi şiddet, artan TCDŞ	- Maruz kalan/risk altındaki her kişi için Nakit Güvenliği planı geliştirmek - Dağıtım sonrası izlemelerde ev dinamikleri hakkında izleme, hedefli sorular sormak -TCDŞ desteği için NTY’nin gizliliğinin sağlanması

Risk Kategorisi	Tanım	Olası Sonuçlar	Hafifletici Önlemler
			- Artan şiddetle ilgili sorunları tespit etmek için telefon ve hane halkı ziyaretleri -Çok eşli topluluklarda, ikinci ve sonraki eşler ve çocukları, ayrı bir aile birimi olarak kendi paralarını talep edebilir
Güvenli ve Onurlu Erişim	Engelli bireyler NTY/markete erişememektedir	Hedef maruz kalanların yetersiz kapsanması	-Asıl başvuru sahibine alternatif kişilerin atanması -Engelli dostu hizmet sunumu
İçerme	Maruz kalanların veya risk altındakilerin durumunu açıklayamama riski	Birey yardım alamaz ve koruma riskleri artar	-LGBTIQ+ dahil olmak üzere özel ihtiyaçları olan topluluklar için hizmetlere alternatif erişim noktaları sağlamak (çünkü bu topluluklar kolluk kuvvetleri tarafından ayrımcılığa uğramaktan korkabilirler.) -Şiddetin tanımlanmasını geliştirmek amacıyla TCDŞ konusundaki farkındalığı artırmak için topluluk düzeyinde çalışmak
Hesap Verebilirlik	Şikayet ve geri bildirim mekanizması mevcut değil; veya mevcut fakat maruz kalanlara uygun tasarlanmamış ve/veya duyarlı değil	Sorunlar zamanlı bir şekilde çözülmez, beklenen koruma çıktısına ulaşamaz, daha fazla zarara sebep olma riski	-İyi tanımlanmış bir süreçle çalışan sağlam bir şikayet ve geri bildirim mekanizması ayarlayın. Gerekirse, şikayet ve geri bildirim mekanizmasının kurulmasına üçüncü tarafları (FSP vb.) dahil edin. -Hem şikayet toplama, ilgili departmanlara bilgi verme hem de yararlanıcıya geri bildirim sağlama için rol ve sorumlulukları tanımlayın.
Cinsel Sömürü ve İstismar	Maruz kalanın NTY/TCDŞ aktörü tarafından cinsel saldırı ve istismara uğrama riski	Koruma risklerine daha fazla maruz kalma	-CSİ'nin ne olduğu ve nasıl bildirileceği konusunda topluluklara (genel olarak ve özel olarak NTY'nin potansiyel yararlanıcılarına/alıcılarına) sürekli mesaj göndermek. NTY dağıtım noktasındaki posterler/broşürler -Etkin ve erişilebilir şikayet kanallarının kurulumu/bakımı. Personel için zorunlu eğitimler/farkındalık yaratmak -Bir CSİÖ politikası benimsemek ve personelin/yararlanıcıların/alıcıların politika içeriğinden haberdar olmalarını sağlamak
CSİÖ ve Hesap Verebilirlik (Topluluk temelli Geri Bildirim ve Müdahale Mekanizması)	CSİÖ mekanizması mevcut değil veya TGBMM CSİ raporlamasını kapsamamakta	CSİ'ye maruz kalanlara zamanında destek verilemez, CSİ olayı sonucunda tüm insani yardım sistemi tehdit altındadır	-CSİÖ Risk Değerlendirmesi sürecini başlatmak ve tamamlamak -CSİ raporlamasının TGBMM'ye dahil edilmesi, CSİÖ ve Hesap Verebilirlik takımlarının birlikte çalışması
Teknik Yönler	Yararlanıcıların yardımı anti-sosyal maddelere (sigara, alkol) harcaması veya yardımın fail tarafından gasp edilmesi	TCDŞ'yi önleme ve/veya hafifletmede müdahalenin daha düşük etkisi	- Anti-sosyal kalemlere harcama riski tespit edilirse, nakit parayı belirli mal sınıflarıyla sınırlandırmak - Fail tarafından gaspı önlemek için nakit yardım sağlamak yerine TCDŞ mağduru adına masrafları karşılamak

8. İZLEME

Nakit temelli müdahaleler, tüm insani aktörler için izleme ve değerlendirmeye yatırım gerektirir. İzleme, nakit aktörünün NTY desteğinin erişilebilir, sorumlu ve güvenli bir şekilde alınıp harcanmadığını belirlemesini ve ayrıca nakit yardımının yararlanıcıların yaşamları üzerindeki etkisini anlamasını sağlar. İzleme, müdahale için ilgili koşulları sistematik olarak kontrol etmenin yanı sıra, müdahalelerdeki olası eksiklikleri düzeltmek için zamanında harekete geçme fırsatı sağlar. Değerlendirme, nakit aktörünün belirtilen program hedeflerine göre faaliyetlerin uygunluğunu, etkililiğini, verimliliğini ve etkisini belirlediği süreçtir. Hem mevcut faaliyetleri hem de gelecek faaliyetleri planlama, programlama ve karar vermeyi geliştirmek için öğrenme ve eylem odaklı bir yönetim aracı ve organizasyonel süreçtir.

Tüm programlarda olduğu gibi TCDŞ’de NTY’nin izlenmesi ve değerlendirilmesinin, NTY’nin yararlanıcıya herhangi bir zarar vermemesini sağlarken toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşım oluşturması; çeşitli gruplar için (örneğin, cinsiyete dayalı olarak) nakit yardımı uygulamasının uygunluğunun ve geçerliliğinin sürekli olarak değerlendirilmesi ve NTY’lerin TCDŞ riskleri üzerindeki olumlu etkilerini belirlemesi, TCDŞ ve koruma vaka yönetiminde nakit yardımının etkinliğine ilişkin kanıta dayalı temeli artırması beklenir.

Kapsamlı etki değerlendirmesi genellikle insani destek bağlamında yürütülemeyecek kadar karmaşık ve komplike olsa da yararlanıcılar, kadın grupları veya kilit paydaşlarla yapılan görüşmeler, kilit bilgi kaynağı görüşmeleri, uygulayıcılara etki hakkında fikir verebilir. Belirli sayıda hanede TCDŞ’yi azaltmanın başka nedenleri olsa da aktörler bunun bir kısmını nakit yardımına da bağlayabilir.

Niteliksel verilerin kullanılması, bir programın nasıl çalıştığına dair daha fazla bilgi sağladığı için TCDŞ göstergeleri ile ilgili olarak faydalıdır. İzleme stratejilerinin, verileri çeşitlendirmek ve bulguları katılımcı bir yaklaşımla desteklemek için hem nicel hem de nitel verilerin bir kombinasyonunu içermesi önerilmektedir. Her organizasyonun izleme ve değerlendirme çerçevesine bağlı olarak, TCDŞ’de NTY izlemede birkaç nicel ve nitel veri toplama ve analiz yöntemi ve yaklaşımı kullanılabilir:

İzleme ve değerlendirme bulguları, insani yardım bağlamında ve daha özel olarak TCDŞ'nin önlenmesi, risk azaltılması ve müdahale edilmesi bağlamında NTY'lerin kullanımını artırmaya yönelik savunuculuk ve kaynak yaratma çabalarında kullanılabilir.

- İzleme sonrası değerlendirme NTY’lerin ayrılmaz bir parçasıdır ve ortaklar, TCDŞ hususlarının, NTY’lerin tüm dağıtım sonrası izleme değerlendirmelerinde yaygınlaştırılması gerektiği konusunda hemfikirdir; TCDŞ vaka yönetimi kapsamında TCDŞ aktörünün yönlendirmesi yoluyla yapılan nakit yardımının izlenmesi, NTY’nin standart dağıtım sonrası izlemesinden farklı olmalıdır.
- Dağıtım sonrası izlemenin her zaman eğitim almış TCDŞ personeli tarafından yürütülmesi ve NTY çıktılarının teknik boyutlarını, TCDŞ’ye maruz kalan ve risk altında olan bireylerin hassas verilerinin korunmasını riske atmadan NTY aktörüyle paylaşması önemlidir. NTY aktörü, her zaman TCDŞ aktörü ile iş birliği içinde hareket etmeli ve TCDŞ Vaka Yönetimi ile ilgili nakit desteğinin herhangi bir yönünü izleme taahhüdünde bulunmamalıdır.
- Dağıtım sonrası izleme yönergeleri ve veri toplama araçları birçok kuruluş için standartlaştırılmış (HQ düzeyinde) olsa da **kültürel uygunluğu** soruların doğru şekilde yazılmış olduğunu ve ek veri

ihtiyaçlarını yerel ve sektörel bağlama uygun olarak kontrol etmek çok önemlidir.

- NTY'lerin genel dağıtım sonrası izlemelerinde olduğu üzere, verilerin yaş, cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, engellilik, etnik köken gibi kırılımlarla ayrıştırılması, nicel verilerde doğru analiz ve değerlendirme için çok önemlidir.
- Gizlilik ilkeleri garanti edilebildiğinde, ortaklar derinlemesine niteliksel bilgiler toplayarak belirli bir süre içinde bir durumu anlamak ve ilgili göstergeleri takip etmek için Odak Grup Tartışmaları yürütür ve OGT'lerin TCDŞ bağlamında özellikle de feminist metodoloji ve toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısıyla yürütüldüğünde yararlı olabileceğini belirtmiştir.
- Özel ihtiyaç sahibi kişilerle yüz yüze görüşmeler, belirli bir tematik alan hakkında ek bilgi toplanmasına olanak verdiği için TCDŞ bağlamında da yararlı bir yaklaşımdır. Bu nedenle, TCDŞ mağdurlarının deneyimleri, TCDŞ'ye maruz kalan bireylerin bakış açısından nakit yardımının ihtiyaçlarını aydınlatılabilir.
- Tüm NTY'ler için geçerli olduğu gibi, gerçek kullanıcı deneyimini ortaya çıkarmak için gizli müşteri seçeneği (dağıtım sırasında yararlanıcı gibi davranan bir ekip üyesi) düşünülebilir.
- Ortaklar, teknolojik bölünme risklerini ve TCDŞ'ye maruz kalanların bu tür olanaklara erişimdeki olası risklerini göz önünde bulundurarak telefon doğrulaması, SMS mesajları ve diğer gelişmekte olan teknolojilerin kullanımını keşfedebilirler.

Yararlanıcılar üzerinde, güvenlik riskleri oluşturma veya TCDŞ'ye maruz kalan bireyi tekrar şiddet döngüsüne zorlayacak sürdürülemez çözümlerle sonuçlanma gibi olumsuz etkilerin belirlenmesi durumunda, aktör uygulamayı derhal durdurabilir veya ihtiyaca göre ince ayar yapabilir. İzleme araçlarını geliştirirken ve uygularken koruma personelinin katılımı sağlanmalıdır.

Genel amaçlı NTY göstergeleri TCDŞ'de NTY değerlendirmesini doğrudan yakalayamayabilir. TCDŞ'de NTY'leri bağlamında, operasyonel açıdan, hızlı bir şekilde analiz edilebilen ve karar verme sürecine geri aktarılabilen, yanıtlanması kolay sorulardan yola çıkarak göstergeler tasarlanabilir. Örneğin, dağıtımın zamanlılığı, ele geçen transfer miktarı, alıcılar tarafından ödenen masraflar gibi sorular sorulabilir. TCDŞ'de NTY bağlamına özel olarak göstergeler ise şu şekilde sorulabilir; NTY ile desteklenen TCDŞ'ye maruz kalan bireylerin sayısı, şikayet, geri bildirim ve yanıt mekanizmasını bilen yararlanıcıların yüzdesi, NTY alırken veya harcarken risk altında hissetmeyen veya herhangi bir güvenlik sorunuyla karşılaşmayan yararlanıcıların yüzdesi, olumsuz başa çıkma mekanizmalarından en az birine başvurduğunu belirten katılımcıların yüzdesi, güvenli barınma/konaklamaya erişimi olan ve/veya geçim kaynakları/geçim kaynakları programlarına erişimi artan yararlanıcıların yüzdesi ve CSİÖ mekanizmasının mevcut olup olmadığı vb.

TCDŞ'de NTY'nin olumlu etkilerinin **izlenmesi, değerlendirilmesi ve tanımlanmasının yürütülmesi**, insan ve mali kaynak gerektirir ve zaman alıcıdır. NTY programları fon mevcudiyetine bağlıdır ve özellikle müdahalelerin kapanış döneminde mali ve insan kaynakları kısıtlamaları nedeniyle izleme mümkün olmayabilir. Gerektiğinde, ortaklar, kurum içi izlemeye alternatif üçüncü taraf izlemeyi kullanmak gibi seçenekleri ve izleme ve değerlendirme personelinin uzun çalışma sürelerini karşılayabilmek için finansman sağlayan kurumlarla savunuculuk yapmak gibi seçenekleri değerlendirmelidir.

9. KOORDİNASYON

TCDŞ vaka yönetimi aracılığıyla belirlenen ihtiyaçlara bağlı olarak, bir TCDŞ vakasına nakit desteğiyle yanıt vermek, kuruluş içinde ve farklı kuruluşlar arasında koordinasyon gerektirir. Önceki bölümlerde belirtildiği üzere, TCDŞ’de NTY’nin vaka yönetimi düzeyinde koordinasyonu, zarar vermeme ilkesine saygı göstermeli ve hassas verilerin korunmasını sağlamalıdır.

TCDŞ’de NTY ile ilgili kurumlar arası düzeyde koordinasyon, bunlarla sınırlı olmamak üzere şu platformları içerir: Nakit Temelli Yardımlar Teknik Çalışma Grubu (NTY TÇG), Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Alt Çalışma Grubu (TCDŞ AÇG), Koruma Çalışma Grubu (KÇG) ve Bilgi Yönetimi Çalışma Grubu (BYÇG). Görev Gücü, görev tabanlı bir iş birliği platformu olduğundan, bu kılavuz notun onaylanmasından sonra çalışmasını tamamlayacaktır. Daha fazla aksiyon alınması gerektiğinde, Görev Gücü göreve çağrılabilir, ancak kurumlar arası koordinasyon düzeyinde TCDŞ’de NTY konularında birincil muhatap Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Alt Çalışma Grubu, Koruma Çalışma Grubu ve Nakit Temelli Yardımlar Teknik Çalışma Grubu olmalıdır.

TCDŞ’de NTY ile ilgili koordinasyon platformlarından beklenen roller aşağıda sıralanmıştır:

- Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Alt Çalışma Grubu: GBV aktörüne CBI kullanımıyla ilgili rehberlik sağlamak, gerekirse kılavuz belgeyi güncellemek için NTY TÇG ile birlikte çalışma, kılavuz belgeyi TCDŞ aktörleri arasında dağıtmak.
- Nakit Temelli Yardımlar Teknik Çalışma Grubu: NTY’leri haritalandırma, NTY aktörüne rehberlik sağlama, TCDŞ özelinde nakit yardımlarını arttırmak üzere savunuculuk yapmak.
- Koruma Çalışma Grubu: NTY TÇG ve TCDŞ AÇG arasında sürekli işbirliğini sağlamak, ortakları arasında kılavuz notu onaylamak ve yaygınlaştırmak, TCDŞ’de NTY’ye koruma perspektifi/merceği sağlamak.
- Bilgi Yönetimi Çalışma Grubu: Services Advisor’ın sorunsuz bir şekilde kullanımını sağlamak, yönlendirme araçlarının geliştirilmesi ile ilgili ihtiyaç ve geri bildirimleri yanıtlamak.

Koordinasyonun Türkiye'deki yapısı ve her bir çalışma grubunun iletişim bilgileri [organigram](#)’da görülebilir.

Ek A. Ortakların Halihazırdaki NTY Mekanizmaları – Güncellendi: 2022 Ağustos

TCDŞ'de NTY Görev Gücü'nün toplantı notlarından derlenmiştir – Lütfen yönlendirme yapmadan önce Services Advisor'ı kontrol ettiğinizden ve kurumlarla bire bir görüştüğünüzden emin olunuz.

Nakit desteği alanları (genel olarak): Barınma, hukuki harçlar, gıda, giyecek, ulaşım, hijyen, sağlık, yerleştirme/taşıma ve çeviri hizmetleri.

- **Türk Kızılay:** Çocuk işçiliği, TCDŞ veya çocuk istismarı vb. riskler içeren vakalara ilişkin bir koruma yönlendirme mekanizması olarak Nisan 2020'den beri programı kapsamında nakit artı uygulaması yürütmektedir. Odak alanı ekonomik şiddet olarak belirtilmiştir.
- **WHH:** Boşanma için hukuki yardım sağlamaktadır. Noterdeki çeviri ücretleri gibi mevcut adli yardıma ilişkin ek masraflar karşılanmaktadır. 3 ay kira desteği sağladıktan 3 ay sonra hak sahipleriyle takibini yapmaktadır. Güvenlik açığı devam ederse, destek 6 aya kadar uzatılabilir. Ayrıca yemek, mutfak ve hijyen kitleri, şilteler vb. ve ulaşım kartları WHH tarafından verilmektedir.
- **UNFPA:** TCDŞ'ye maruz kalanların güvenli barınma/konaklama olanakları bulmasına, kirayı karşılamasına ve kadınların temel ev ihtiyaçlarını satın almasına yardımcı olmaktadır. Yardım şekli nakdi yardım da olabilir. Kira yardımı en fazla 3 ay süreyle verilmektedir ancak temel konut ihtiyaçları için destek bir defaya mahsustur.
- **UNICEF:** Nakit yardımı sağlayarak TCDŞ'ye maruz kalanlara yardım etmektedir; nakdi yardıma ihtiyacı olan kişi çocuk ise, destek 6 ay süreyle çocuğun velisine/bakıcısına verilmektedir.
- **UNHCR:** Nakit programı için TCDŞ vakaları belirlendikten sonra, koruma görüşmesi gerçekleştirilir. Vaka öncelikle 3 ay, sonrasında 6 ay ve gerektiğinde devam eden süreçlerde takip edilmektedir. TCDŞ'ye maruz kalan bireylere yapılan nakit yardımına ek olarak, trans ve interseks yararlanıcılara da nakit desteği sağlanmaktadır.
- **CARE:** Vaka yönetimi süreci kapsamında, esas olarak kupon veya nakit dağıtımı yoluyla temel ihtiyaçları karşılamak için nakit desteği sağlamaktadır. Ayrıca yasal ücretler, çeviri ücretleri, ulaşım ücretleri ve yerleştirme/taşıma ücretleri de karşılanmaktadır. Türkçe dil kursları için burs verilmektedir. TCDŞ'ye maruz kalan bireyler, küçük işletmelerin kurulması veya genişletilmesi için mikro kredi desteğine yönlendirilebilir.
- **IOM:** IOM, TCDŞ vakaları özelinde nakit yardımı sağlamamaktadır, ancak koruma birimi sıklıkla TCDŞ vakalarına acil durum vaka yönetimi yardımı sağlamaktadır.
- **IGAMDER:** Doğrudan nakit yardımı sağlamamakla birlikte bireyleri nakit aktörlere yönlendirmektedir. 2018 yılından bu yana Ankara'nın Keçiören ilçesinde TCDŞ'ye maruz kalan bireylere bir koruma projesi kapsamında çeşitli hizmetler verilmektedir.